

Uchwała Nr 19/18
Rady Miejskiej Gminy Opatówek
z dnia 10 grudnia 2018r.

**w sprawie: przyjęcia do realizacji na lata 2019-2021 Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2018r., poz. 994 ze zm./ oraz art. 6 ust.2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 1390 / Rada Miejska Gminy Opatówek uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019- 2021 - program wchodzący w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Program realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku.

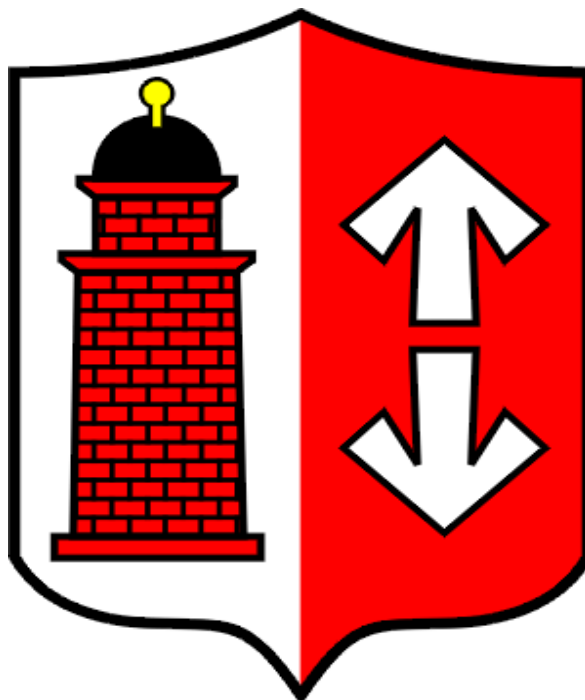
§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Opatówek.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2019r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY OPATÓWEK
NA LATA 2019-2021**

Opracowanie:

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Opatówek

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtuje osobowość, przekazuje system wartości, poglądy i styl życia, zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku i uznania oraz przygotowuje do życia w społeczeństwie.

Jednak coraz częściej słyszymy, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, że zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność, zamiast miłości - ból i cierpienie, zamiast szacunku - ośmieszanie i upokarzanie. Dla wielu, dom nie jest spokojną przystanią, jest miejscem niebezpiecznym, gdzie doznają cierpienia fizycznych i emocjonalnych. Rodzina, która powinna być oparciem dla człowieka staje się źródłem zła, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, spowodowanych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym na całym świecie. Dotyka rodziny o różnym statusie społecznym, najczęściej najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Z uwagi na dużą skalę występowania tego zjawiska, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest jednym z zadań polityki społecznej, realizowanym na różnych poziomach życia publicznego. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale również na całą jego rodzinę.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) jest podstawowym aktem prawnym regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazuje sposoby postępowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, jak również ze sprawcą.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym oraz pogłębiania społecznej świadomości na terenie gminy Opatówek tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Opracowany Program zawiera:

1. Charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Diagnozę problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Opatówek.
3. Zasady działania Programu.
4. Cele programu i sposoby jego realizacji.
5. Adresatów Programu.
6. Realizatorów Programu.
7. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.
8. Zakładane efekty realizacji Programu.
9. Monitoring i ewaluację Programu.
10. Źródła finansowania.
11. Podsumowanie.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

1. **intencjonalność** - działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
2. **dysproporcja sił** - sprawca ma przewagę nad ofiarą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;

3. **naruszenie praw i dóbr osobistych**- sprawca wykorzystuje przewagę sił i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku);
4. **szkody i cierpienie ofiar**- sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody fizyczne, psychiczne, a także materialne.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy, przepraszenia i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Czynniki zwiększające prawdopodobieństwo występowania przemocy:

1. **normy społeczne i kulturowe**- przekonanie o dominacji nad dzieckiem, traktowanie kobiet w sposób podrzędny w stosunku do mężczyzn, męska władza, przekonanie o dominacji mężczyzn nad kobietami,
2. **nadużywanie alkoholu i narkotyków**- alkohol i inne używki torują drogę przemocy, osłabiają kontrolę zachowania, zwiększają prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, zaburzają ocenę sytuacji,
3. **osobowość sprawcy**- niska samoocena, brak samokontroli, zaburzenia funkcji poznawczych, niewłaściwe reagowanie na stres, impulsywność, silna podejrzliwość i zazdrość, chęć dominacji,
4. **osobowość ofiary**- brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie ma się na nic wpływu, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak zdolności do przystosowania się do zmieniających warunków środowiskowych,
5. **status ekonomiczny**- stres związany niskimi zarobkami, zagrożenie utraty pracy, trudności finansowe,
6. **doświadczenie przemocy w przeszłości**- bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym, dziedziczenie wzorca przemocy,
7. **korzystny klimat dla tolerancji wobec przemocy**- założenie, że życie rodzinne jest sprawą prywatną, "nie mów nikomu co dzieje się w domu", "w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać".

Stereotypy dotyczące przemocy:

1. **w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać**- "mój dom, moją twierdzą", "wolność Tomku w swoim domku", "brudy należy prać we własnym domu"
2. **przemoc dotyczy rodzin patologicznych**- "to taka porządna religijna rodzina, niemożliwe by była tam przemoc", "oni oboje są wykształceni, nie mogli zrobić tego swojemu dziecku", "on na takim stanowisku, nie robiłby czegoś takiego swojej rodzinie"
3. **przemocą jest tylko bicie**- "nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy", "nie ma żadnych śladów"

4. **kobieta powinna się wstydzić jeśli doznaje przemocy**- "to wszystko moja wina", "twoja rodzina świadczy o Tobie", "widocznie nie dosyć się starała"
5. **dla dobra dzieci i trwałości rodziny powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka**- "kobieta powinna poświęcić się dla dobra dzieci i rodziny", "dzieci powinny mieć matkę i ojca", "powinnam wytrzymać wszystko dla dobra dzieci"
6. **jeśli przestanie pić, wszystko będzie dobrze, może kiedyś zrozumie i przestanie pić i bić** - "przestanie pić wszystko będzie dobrze", "prawdziwa miłość powinna wszystko wybaczyć", wszystko przez to picie, poza tym to dobry mąż i ojciec"
7. **ofiara sama sobie jest winna**- "widocznie go sprowokowała", "pewnie coś takiego zrobiłam, że on nie mógł inaczej", "starałem się, ale ona nie dała mi wyjścia"

Procedura „Niebieskie Karty” jako przykład łączenia kompetencji różnych służb

Procedura „Niebieskie Karty” jest podstawowym instrumentem podejmowania interwencji w rodzinie, w której dochodzi do przemocy. Celem interwencji jest konieczność ochrony życia i zdrowia osób krzywdzonych. Podstawą prawną interwencji opartej o Niebieską Kartę jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy z dnia 29 lipca 2005r. i rozporządzenie wykonawcze. Procedura dotyczy znacznie szerszego zakresu działań niż działania prawne, bowiem pojęcie „przemoc” nie jest równoznaczne z pojęciem „przestępstwa”(nie każdy akt przemocy spełnia kryteria przestępstwa). Niebieska Karta nie jest sankcją wymierzoną przeciw komukolwiek! Nie służy do wymierzania sprawiedliwości, nie jest środkiem karnym, egzekucyjnym ani represyjnym.

Niebieskie Karty nie zastępują społecznego obowiązku zawiadamiania o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Jest bardzo ważnym instrumentem w procesie pomagania. Służy do dokumentowania przemocy w rodzinie i realizacji konkretnych działań pomocowych na rzecz rodziny, przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Bowiem w przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów.

Szczegóły dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „ Niebieska Karta" / Dz. U. z 2011r. nr 209 poz. 1245/.

Procedura uruchomienia „Niebieskiej Karty”:

Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy, w tym spisania "Niebieskiej Karty" w sytuacji, gdy jest dotknięta przemocą.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

"Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy w rodzinie, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Niebieska Karta może być wypełniona przez:

- funkcjonariusza policji,
- pracownika socjalnego,
- lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego,
- pedagoga, wychowawcę,
- członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Po wypełnieniu "Niebieskiej Karty" jest ona przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Opatówku przy ul. Plac Wolności 14. Przewodniczący powołuje grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie co do, której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Przemoc w rodzinie może mieć tragiczne konsekwencje. Często prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawą prawną działań związanych z pomocą osobom, których dotyczy problem przemocy są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 1390).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 2137).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r., poz.1508 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22.10.2010r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010r. nr 201 poz. 1334).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U.2011r. nr 81 poz. 4480).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. w sprawie procedury Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy " Niebieska Karta" (Dz. U. z 2011r nr 209. poz. 1245/).
7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018r., poz. 998 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017r poz.682 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks Postępowania Karnego (j.t. Dz.U. z 2018r.poz. 1987)

Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Opatówek są spójne z celami zawartymi w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatówek na lata 2011 – 2020. Program jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 oraz Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2020.

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY OPATÓWEK

Diagnoza problemu przemocy obejmuje dane uzyskane od podmiotów zaangażowanych w prace z rodzinami z problemem przemocy.

Gmina Opatówek na dzień 31.12.2017r. liczyła 10.739 tys. mieszkańców, w tym 5.265 tys. mężczyzn i 5.474 tys. kobiet.

Rada Gminy Opatówek w dniu 30 grudnia 2010r. Uchwałą nr 17/10 przyjęła do realizacji Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatówek na lata 2011-2020. Przeprowadzona wówczas diagnoza problemów społecznych wykazała szereg zagadnień społecznych, które dominują w Gminie Opatówek, oraz te, które w przyszłości mogą stać się dla wszystkich mieszkańców kluczową kwestią do rozwiązania na najbliższe lata. Jedną z tych kwestii jest problem przemocy w rodzinie. Na terenie gminy Opatówek przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i niskimi dochodami.

Z posiadanych informacji oraz podejmowanych interdyscyplinarnych działań w zakresie profilaktyki, upowszechniania wiedzy na temat „walki” z przemocą można stwierdzić, iż pomimo tych działań tylko bardzo zdeterminowane osoby doznające przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2021 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2016-2018. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie, z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z wielu dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, najlepiej obrazują ją statystyki, opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariatu Policji w Opatówku, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatówku.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach od 2015 - do X 2018

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2015	2016	2017	Do X 2018
Razem	5	3	10	10
Policja	2	3	10	6
GOPS	3	0	0	4
Oświata	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Opatówek

Realizacja poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie:

Rodzaj poradnictwa	Liczba osób objętych pomocą		
	2015	2016	2017
Medyczne	2	2	0
Psychologiczne	14	5	6
Prawne	2	7	1
Socjalne	26	28	18
Zawodowe i rodzinne	15	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Opatówek.

Komisariat Policji w Opatówku

W systemie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochrony ofiar policja ma do odegrania niezmiernie ważną rolę. Policjant musi mieć wiedzę i praktykę, aby umiał podejmować działania wobec sprawcy jak i ofiar, co zazwyczaj jest trudne, zwłaszcza w sytuacjach ostrej przemocy, gdy policjant skupia całą uwagę na powstrzymaniu sprawcy i nie ma możliwości jednocześnie prowadzić rozmowy z ofiarą przemocy. Zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy nie polega jedynie na działaniach doraźnych, np. odwiezieniu do izby wytrzeźwień nietrzeźwego sprawcy.

Interwencje domowe; w wielu przypadkach dzięki temu, że podczas interwencji domowej wypełniana jest „Niebieska Karta”, ofiary przemocy podejmują działania mające na celu m.in. ukaranie sprawcy za jego zachowania. Zasadnym jest, więc kontynuowanie działań,

polegających na udziale pracowników służb społecznych (pracownicy GOPS) razem z policją w interwencjach domowych. Zadaniem pracowników służb społecznych uczestniczących w interwencjach wraz z policją jest nawiązanie kontaktu z osobą doznającą przemocy w rodzinie, podjęcie stosownych do okoliczności działań interwencyjnych oraz wskazanie możliwości dalszego skorzystania z pomocy i wsparcia odpowiednich służb i placówek.

Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji domowych podejmowanych przez policję:

Lata	2016	2017	Do X 2018
Liczba interwencji	226	277	227

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Opatówku

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Opatówku wynika, że w latach od 2016 do października 2018r. przyjęto 27 zawiadomień o popełnionym przestępstwie z powodu art. 190 KK i 22 zawiadomienia z art. 2017 KK. Wobec 5 osób został skierowany akt oskarżenia do sądu lub prokuratury.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Jest to jednostka organizacyjna pomocy społecznej, która zapewnia realizację zadań pomocy społecznej w ustawowym zakresie. Zjawisko przemocy w rodzinie nie tylko spełnia wymogi kryteriów trudnej sytuacji życiowej, z których wynika obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej, ale także jest wymienione wprost w spisie sytuacji, z powodu, których pomoc społeczna jest zobowiązana podejmować działania. Bezpośrednią pomocą rodzinom, w których występuje przemoc bądź w przypadkach jej podejrzenia, zajmują się pracownicy socjalni. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej (różnego rodzaju zasiłki) i niepieniężnej (np. praca socjalna, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, szkolenia, poradnictwo rodzinne itd.). Wypełnianie niebieskich kart przez pracowników socjalnych jest nie tylko wymogiem ustawowym, który może pomóc w ukaraniu sprawcy, ale przede wszystkim otwiera szansę ofiarom przemocy w rodzinie na wskazane dla nich formy pomocy i wsparcia, z których mogą w pełni skorzystać.

Dane uzyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku przedstawiają się następująco:

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjne	39	32	25	19	5	
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	19	22	17	11	15	
Liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	10	11	7	11	15	
Liczba osób, wobec, których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	3	5	4	0	
Liczba osób z obszarów przemocowych korzystających z konsultacji komisji	Doznający przemocy w rodzinie	4	3	4	2	1
	Stosujący przemoc w rodzinie	4	2	4	1	1
	Świadkowie przemocy w rodzinie	1	0	0	0	0

Źródło: Dane pochodzące z analizy dokumentów sprawozdania PARPA G1 gminy Opatówek

Przedstawione powyżej dane jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Opatówek. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej, dlatego też, liczba Niebieskich Kart rośnie. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie program oparty jest na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,
2. jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

W związku z powyższym, realizatorzy programu oraz podmioty współpracujące dołożą wszelkich starań, aby realizacja programu przebiegała sprawnie i skutecznie oraz aby podejmowane w ramach programu działania przebiegały w atmosferze partnerstwa, dobrej woli i zrozumienia zjawiska przemocy w rodzinie przy przyjęciu głównych w programie założeń, którymi są:

1. Za najważniejsze uznaje się bezpieczeństwo ofiary przemocy w rodzinie.
2. Za przemoc w rodzinie zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia dla przemocy w rodzinie.
5. Podstawowym celem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest bezskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi najbardziej na skutek wielokrotnego urazu i w jej stronę muszą być ukierunkowane pierwsze działania

CELE PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI

Cel główny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społeczności lokalnej i zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy, wsparcia i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Cele	Działania
1.	Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społeczności lokalnej i zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy w rodzinie - realizacja programów profilaktycznych, pogadanek dla dzieci, młodzieży i dorosłych - organizacja wywiadówek profilaktycznych w szkołach -promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców - upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych - organizacja lokalnych kampanii społecznych - prowadzenie akcji informacyjnych (plakaty, broszury, ulotki) - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającym zachowaniom nieagresywnym - umieszczanie informacji na stronach internetowych, - spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy - propagowanie mediacji w rodzinach, w których występują konflikty zanim dojdzie do przemocy
2.	Zapewnienie kompleksowej pomocy, wsparcia i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą - udzielanie kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy medycznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej - wsparcie materialne, rzeczowe - praca socjalna - poradnictwo specjalistyczne: prawne i psychologiczne - interwencja kryzysowa - prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie "Niebieskie karty" - realizacja procedury "Niebieskiej Karty" - prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w ramach pracy grupy roboczej - wspólne interwencje policji i pracowników socjalnych - prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych - funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i cykliczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego - nawiązanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi
3.	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych - inicjowanie interwencji w środowisku - kierowanie wniosków do GKRPA, Prokuratury w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu - wspieranie programów interwencyjnych, psychoedukacyjnych - występowanie z wnioskami do prokuratury o wszczęcie postępowania w sprawie znęcania się nad rodziną - zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy (CIK, schroniska, domy samotnej matki) - izolowanie sprawców od ofiar - prowadzenie specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego

4.	Zwiększenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach z zakresu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, realizacji procedury "Niebieskiej Karty", interwencji kryzysowej w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy - korzystanie z pomocy psychologicznej i superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznej literatury
----	---	---

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Opatówek, w tym:

1. osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
2. osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
3. osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. świadków przemocy w rodzinie,
5. służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
6. przedstawicieli władz lokalnych (radni, sołtysi),
7. uczniów szkół,
8. społeczeństwa lokalnego.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku (bezpośredni realizator programu)
2. Komisariat Policji w Opatówku
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Opatówek
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatówku
5. Placówki Opieki Zdrowotnej
6. Placówki Oświatowe
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu
8. Prokuratura Rejonowa w Kaliszu
9. Sąd Rejonowy w Kaliszu
10. Organizacje pozarządowe

Program realizowany będzie w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2021r

CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. współpraca z samorządem Gminy Opatówek,
2. diagnoza środowiska lokalnego,
3. współpraca służb i instytucji na terenie Gminy Opatówek i poza nią,
4. otwartość na współpracę specjalistów z różnych dziedzin,
5. dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
6. dążenie do zmiany obecnej sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. zwiększenie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,

2. zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy w rodzinie,
3. lepsza ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
4. zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy,
5. zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy,
6. zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy na terenie gminy Opatówek, spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie podlegał ewaluacji poprzez sprawozdawczość roczną. Podstawowymi wskaźnikami służącymi ewaluacji Programu będą sprawozdania z prac grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej Gminy Opatówek sprawozdanie z realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja działań finansowana będzie z:

1. środków własnych gminy
2. z dotacji celowych budżetu państwa
3. środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w szczególności programów unijnych, funduszy strukturalnych, konkursów grantowych

PODSUMOWANIE

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Często problem zostaje w czterech ścianach. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienie. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy. W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest, aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały jak najszybsze dalsze kroki, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy.

Intencją tego programu jest dążenie do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie będzie opierać się na:

1. Interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemu przemocy.
2. Informowaniu społeczeństwa o zjawisku przemocy i formach pomocy
3. Profesjonalizmie osób pomagających.
4. Stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłą osobą, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powieliło wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będzie sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrznie rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami, bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn

i skutków przemocy w rodzinie. Zwiększające się zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie prowadzi do co raz to większej liczby placówek świadczących pomoc w tym zakresie, a wzrost kompetencji osób pomagających pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania fachowej pomocy ciągle będą rosnąć.

Przemoc w rodzinie dotyczy znaczącej części populacji. Z uwagi na tendencję wzrostową zjawiska oraz jego negatywne konsekwencje zarówno dla samej jednostki, jak i społeczeństwa, należy stale poszukiwać odpowiednich sposobów skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy ze sprawcą.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nadaje wszystkim obywatelom szereg wolności, praw i obowiązków. Zgodnie z art. 40 Konstytucji nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych. Zgodnie z art. 41 każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Zgodnie z art. 72 ust. 1 Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Uwzględniając powyższe, należy dołożyć szczególnych starań, by osoba, której wolności i prawa są ograniczone, miała możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy, której celem będzie rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej. Zajmowanie się przemocą domową wymaga zrozumienia złożoności zjawisk życia rodzinnego, jak i szczególnej troski oraz uważności w trakcie interwencji. Ponadto by skutecznie i szybko zapewnić pomoc ofiarom przemocy w rodzinie należy wypracować wysoką jakość współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Taka zdolność do stworzenia lokalnej koalicji jest pierwszym krokiem w drodze ku profesjonalnemu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochronie ofiar.

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr 19/18 Rady Miejskiej Gminy Opatówek z dnia 10 grudnia 2018r.

w sprawie: przyjęcia do realizacji na lata 2019-2021 Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała gminy do podejmowania działań zmierzających do wspierania przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w życiu rodzinnym i społecznym poprzez tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gmin i realizowane jest w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie uchwalanego przez Radę Gminy- program wchodzący w skład Gminnej Strategii i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Rozpowszechnienie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutki społeczne wynikające z pozostawiania ofiar i świadków w sytuacji przemocy przez wiele lat, stanowią poważne wyzwanie. Przedstawiony Program jest propozycją systemowych, kompleksowych i długofalowych działań na rzecz przeciwdziałaniu zjawisku przemocy w rodzinie oraz zwiększeniu skuteczności pomocy dla rodzin. Zakłada tworzenie oraz wspieranie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opartego na współpracy wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych.

Program określa kierunki działań prewencyjnych, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których przemoc występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób udzielających pomocy. Uwzględnia problemy różnych grup społecznych doznających przemocy w rodzinie oraz odpowiada na istniejące potrzeby wskazywane przez społeczności lokalne. Wyznacza także zadania, które należy bezwzględnie podjąć np. dotyczące ochrony praw osób najsłabszych, w szczególności dzieci.

W związku z powyższym wywołanie niniejszej uchwały jest uzasadnione.